

Maija Inkeri Kivalo 29.7.1920 – 20.6.2016

► Suomen kymmenen ensimmäisen anestesialääkärin joukkoon mahtuu vain kaksi naislääkärää: Inkeri Kivalo (omaa sukua Rinne) ja Mirja Tappura (vuodesta 1962 Eerola). Inkeri Kivalo eli pitkän elämän ja teki vaiherikkaan anestesiauran; hän on poistunut joukostamme 20.6.2016.

Inkeri Kivalo opiskeli lääketiedettä Turun Yliopistossa valmistuen lääketieteen lisensiaatiksi vuonna 1948. Jo opiskeluaikanaan hän toimi kuuden kuukauden ajan amanuenssina sekä Kirurgian klinikassa että Naistentautien klinikassa Turussa ja seurasi kiinnostuneena myös mitä leikkauksen aikana anestesiapuolella tapahtui. Erityisesti gynekologia kiinnosti Kivaloa ja hän keskusteli professori Ritalan kanssa erikoistumismahdollisuuksista. Toisaalta potilaiden anestesiasta huolestuttivat häntä, gynekologiset potilaat kun olivat usein trendelenburgin asennossa, eetterimaskilla nukutettuja, hengitystiet limaisia ja monasti huonon värisiä. Professori Ritala kehotti Kivaloa hakemaan vuoden stipendiä Yhdysvaltoihin ja näin Inkeri Kivalo tekikin. Vuonna 1950 Memorial Hospital of Springfieldistä Illinoisista järjestyi assistentin paikka. Aluksi Inkeri Kivalo avusti leikkauksissa, mutta kiinnostui yhä enemmän anestesia- ja anestesiakoulutukseen ja näin hän kolmen vuoden koulutuksen jälkeen valmistui sieltä anestesiaerikoislääkäriksi.

Yhteydet kotimaahan säilyivät, ja Inkeri Kivalo kuuli uudesta anestesiaerikoislääkärin virasta Turussa. Yhdysvalloista käsin hän haki Turun

läninsairaalan vasta perustettua anestesiaerikoislääkärin virkaa, johon hänet valittiin ja viran hän otti vastaan 1.11.1953.

Anestesiaerikoislääkäreiden harvalukuinen joukko piti tiiviisti yhteyttä keskenään ja Kivalo liittyi Suomen Anestesiologiyhdistyksen jäseneksi samana vuonna ja oli johtokunnan jäsen vuosina 1953–57, sekä sihteeri 1957.

Vuonna 1955 Kivalo siirtyi Helsinkiin vastaperustettuun Helsingin yleisen sairaalan 5. osaston (sitten Naistenklinikka) nukutuslääkärin virkaan. Pari vuotta myöhemmin, 1957, Kivalo sai koulutusoikeudet ja Naistenklinikalle saatiin ensimmäinen anestesia-apulaislääkärin virka, ja vuoden sisällä toinenkin anestesia-apulaislääkärin virka.

Inkeri Kivalolla oli tiiviit yhteydet anglosaksiseen anestesiamaailmaan, hän seurasi tarkkaan kehitystä, osallistui aktiivisesti kokouksiin kotimaassa ja kongresseihin ulkomailla. Niinpä hän Yhdysvaltain matkaltaan vuonna 1959 toi mukanaan heräämön tärkeistä kertovan kirjan ja aloitti neuvottelut heräämön saamiseksi Naistenklinikalle, mikä onnistuikin vuonna 1960. Ensimmäinen heräämön Suomessa saatiin Kirurgiseen sairaalaan vuosien 1959–1960 taitteessa.

Myös anestesiaerikoislääkäreiden kiertoa eri klinikoilla Kivalo piti tärkeänä ja suunnitteli tätä yhdessä professori Lauri Aron kanssa. Kun anestesiaerikoislääkäreistä oli pulaa, monetkaan ylilääkärit eivät halunneet tällaista apulaislääkärin kiertoa peläten näin

menettävänsä kokeneita ja taitavia anestesiaerikoislääkäreitä. Aluksi kierto saatiin aikaan vain Kirurgisen sairaalan ja Naistenklinikkan välillä.

Kun Oulussa havahduttiin synnytyskivun hoitoon epiduraalipuudutuksen avulla, Inkeri Kivalo oli aktiivisesti asiaa ajamassa, hän jätti kirjallisen kannanoton tilanteesta sosiaali- ja terveysministeriöön. Hän oli mukana Anestesiologiyhdistyksen kanssa vaatimassa anestesiaerikoislääkäreiden lisävirkoja, jotta synnytysanestesia voitaisiin paremmin toteuttaa maassamme.

Henkilökohtaisesti muistan Inkeri Kivalon erittäin ystävällisenä ja kollegiaalisena opettajana. Mieleeni on jäänyt miten hän korosti: ”Meidän tyttöjen täytyy vetää yhtä köyttä”, naisten oli taisteltava asemastaan miesvaltaisessa lääkärikunnassa.

Kun hän työpäivän jälkeen lähti sairaala Mehiläiseen nukuttamaan, hän aina ilmaisi asian kauniisti: ”Minun täytyy mennä Mehiläiseen ystävän avuksi”.

Inkeri Kivalo meritoitui myös akateemisella saralla, vuonna 1966 hän väitteli kymmenentenä suomalaisena anestesiologina. Väitöskirjan nimi on *Effect of some anesthetic agents on diuresis and on hypothalamic neurosecretion on rat*.

Vuonna 1971 hänet nimitettiin anestesiologian dosentiksi, ollen nyt ensimmäinen nainen Suomen anestesiologian dosenttien joukossa. Inkeri Kivalo pysyi työuransa ajan uskollisena Naistenklinikalle, mistä hän jäi eläkkeelle vuonna 1984 lähes

kolmenkymmenen vuoden työrupeaman jälkeen.

Inkeri Kivalo avioitui jo opiskeluaikanaan vuonna 1947 diplomi-insinööri, myöhemmin professori Pekka Kivalon kanssa. Yhdessä he lähtivät Yhdysvaltoihin Illinoisiin syventämään opintojaan ja yhdessä he sittemmin matkustivat ottaen osaa kansainvälisiin kongresseihin,

unohtamatta kotimaisia anestesia-kokouksia. Osanotto kokouksiin jatkui vielä eläkepäivinäkin huolimatta Inkerin alentuneesta kuulosta.

Matkustus olikin rakas harrastus, eläkevuosinaan he viettivät monta kevättälveä Ranskan Provencessa, palaten kesäksi Suomeen, missä moottorivene ja Tammisaaren asunto odottivat retkeilijöitä.

Elettyään mukana Suomen anestesiologian kehityksen varhaisvaiheet ja seurattuaan kehitystä myös anglosaksisessa maailmassa, Inkeri Kivalo suunnitteli muistelmiensa kirjoittamista, missä yhteydessä tapasimmekin. Tietääkseni tämä jäi kuitenkin haaveeksi tai pöytälaatikkoon, aineistoa olisi varmasti ollut yllin kyllin. ■

